

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
АГЕНЦИЈА ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ
СРЕДИНЕ

REPUBLIC OF SERBIA
MINISTRY OF ENVIRONMENTAL PROTECTION
ENVIRONMENTAL PROTECTION
AGENCY

ИЗВЕШТАЈ О
ЕКОНОМСКИМ
ИНСТРУМЕНТИМА ЗА
ЗАШТИТУ
ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ
2016.

REPORT ON
ECONOMIC
INSTRUMENTS FOR
ENVIRONMENTAL
PROTECTION IN
SERBIA
2016

Издавач:

Министарство заштите животне средине
Агенција за заштиту животне средине

За издавача:

Филип Радовић, директор, Агенција за заштиту животне средине

Аутор

Маја Крунић-Лазич, Агенција за заштиту животне средине

Превод:

Нада Тарабић, преводац, ИПА твининг пројекат „Подршка развоју стратешког оквира у области управљања отпадом“

Техничка обрада:

Маја Крунић-Лазич, Агенција за заштиту животне средине

Дизајн корица:

Маја Крунић-Лазич, Агенција за заштиту животне средине

Ова публикација у целини или у деловима не сме се умножавати, прештамповати или дистрибуирати у било којој форми или било којим средством без дозволе издавача. Сва права за објављивање задржава издавач по одредбама Закона о ауторским правима.

ISSN 2560-4384 (Online)

Publisher:

Ministry of Environmental Protection
Environmental Protection Agency

For the publisher:

Filip Radović, director, Environmental Protection Agency

Author

Maja Kronic-Lazic, Environmental Protection Agency

Translation:

Nada Tarabić, translator, IPA Twinning Project "Support to Waste Management Policy"

Technical design:

Maja Kronic-Lazic, Environmental Protection Agency

Cover design:

Maja Kronic-Lazic, Environmental Protection Agency

This publication, in whole or in part may not be reproduced, reprinted or distributed in any form or by any means without the publisher's permission.

All rights reserved by the publisher to publish under the provisions of the Copyright Law.

ISSN 2560-4384 (Online)

Република Србија
Министарство заштите животне средине
Агенција за заштиту животне средине

**ИЗВЕШТАЈ О ЕКОНОМСКИМ ИНСТРУМЕНТИМА
ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ ЗА 2016. ГОДИНУ
▪ ИНДИКАТОРСКИ ПРИКАЗ ▪**

БЕОГРАД, 2018. ГОДИНЕ

Republic of Serbia
Ministry of Environmental Protection
Environmental Protection Agency

REPORT ON ECONOMIC INSTRUMENTS
FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION
IN THE REPUBLIC OF SERBIA FOR 2016

▪ INDICATORS REVIEW ▪

BELGRADE, 2018.

САДРЖАЈ
CONTENTS

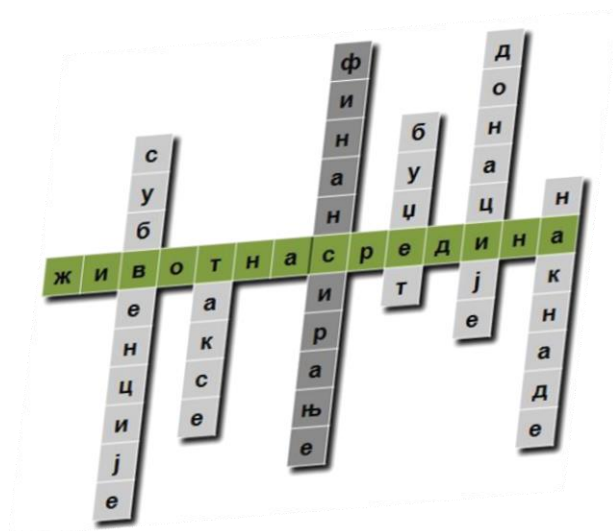
Увод	9
Introduction	9
Индикатори	11
Indicators.....	11
Издаци из буџета	12
Expenditures from the budget	12
Приходи од накнада и такси	13
Revenues from fees and charges	13
Улагања привредних сектора у заштиту животне средине	18
Investments from economic sectors into environmental protection	18
Средства за субвенције и друге подстицајне мере	21
Funds for subsidies and other incentives	21
Међународне финансијске помоћи	23
International financial support	23
Инвестиције и текући издаци	26
Investments and current expenditures.....	26
Закључак.....	29
Conclusion	29

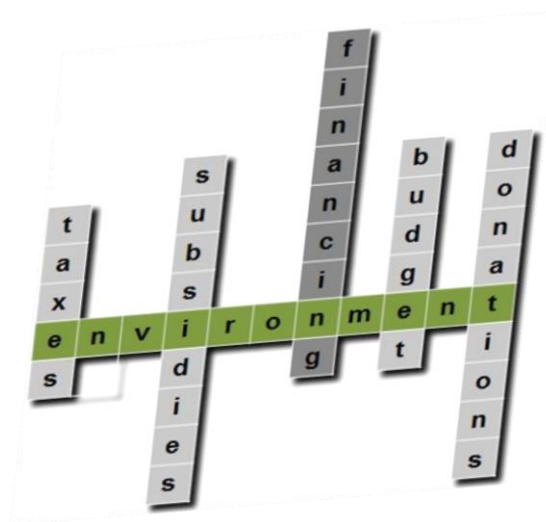

Увод

Introduction

Публикација даје приказ економских инструмената за заштиту животне средине у Републици Србији у 2016. години на бази доступних података, што представља индиректно увид у остварење циљева и мера политике заштите животне средине који су дефинисани стратешким и планским документима, као што су: Национални програм заштите животне средине, Национална стратегија одрживог развоја и Национална стратегија за апроксимацију у области животне средине.

Ефикасан систем економских инструмената треба да обезбеди подстицање смањења загађења, а увођење адекватних финансијских механизма да мотивише улагања у животну средину. У том циљу морају се успоставити економски механизми који благовремено и јасно дају сигнале загађивачима и крајњим потрошачима робе и услуга да постоје економске користи од улагања у заштиту животне средине.

Са економског становишта економски инструменти треба да:

- утичу на најрационалније коришћење ресурса;
- буду интегрални део укупне стратегије развоја, посебно технолошког развоја;
- су законски дефинисани и тржишно засновани и да ефикасно показују предности заштите животне средине.

The publication provides an overview of economic instrument in the environmental sector in the Republic of Serbia in 2016 based on available data, thus indirectly providing a view into achieved goals and measures of environmental policy defined in strategic and planning documents, such as: National Environmental Protection Programme, National Sustainable Development Strategy, and National Environmental Approximation Strategy for Serbia.

An efficient system of economic instruments should encourage reduction of pollution, while introducing adequate financial mechanisms to motivate environmental investments. In order to achieve that, economic mechanisms must be established to signal timely and clearly to polluters and end-users of goods and services that there are economic benefits from environmental investments.

From economic point of view, economic instruments should:

- influence most rational use of resources;
- be integrated part of the overall development strategy, especially of technological development;
- be defined by law and market based, efficiently indicating advantages of environmental protection.

Поред тога, економски инструменти треба да обезбеде сигурне изворе финансирања заштите животне средине.

Главни извор финансирања животне средине је буџет Републике Србије, а расподела средстава зависи од билансних могућности буџета. Остали извори финансирања укључују општинске буџете, приходе од накнада и такси, финансијска средства привреде, а средства се још могу обезбеђивати и путем донација, кредита, средстава међународне помоћи, средстава из инструмената, програма и фондова ЕУ, УН и међународних организација. Економски инструменти који се примењују у Републици Србији су: накнаде и таксе, као и подстицајна средства и субвенције.

Такође треба напоменути да у Извештају Европске Комисије о напретку Србије за 2016 из новембра 2016. године, наводи се, између осталог, да је Србија у марту 2016. године успоставила нови инструмент за финансирање при министарству (Зелени фонд), који треба да почне са радом 1. јануара 2017. године, чиме је операционализована једна од кључних препорука из 2015. године. У наредном периоду, према Извештају ЕК у односу на ову област, Србија треба да:

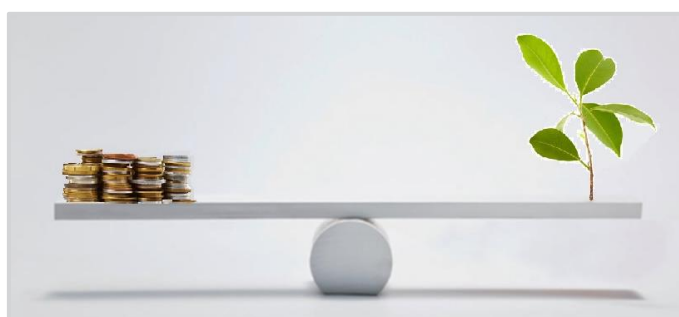
- развије додатне економске инструменте за потребе посебних токова отпада;
- усклади инвестиције у хидропотенцијале са обавезама у односу на заштиту природе;
- повећа административне и финансијске капацитете јачањем мониторинга и извештавања које спроводи Агенција за заштиту животне средине.

Economic instruments, moreover, should provide for sound sources of financing the environmental protection.

The main source of financing the environmental protection is the budget of the Republic of Serbia, and distribution of funds depends on the budget balance options. Other sources include municipal budgets, revenues from charges and fees, commercial sector funds, and funds can also be provided from donations, loans, international aid, instruments, programmes and funds from the EU, UN and other organisations. Economic instruments applied in the Republic of Serbia include charges and fees, as well as incentives and subsidies.

It should also be mentioned that the European Commission Progress Report for the Republic of Serbia for 2016, dated in November 2016, reads that Serbia, *inter alia*, had established a new financing instrument within the ministry (Green Fund) in March 2016, which should start operating on 1 January 2017, thus operationalising one of key recommendations from 2015. In the coming period, according to the EC Report, part pertaining to this field, Serbia should:

- develop additional economic instruments for specific waste streams;
- harmonise investments in hydro potentials, taking into account obligations related to nature protection;
- increase administrative and financial capacities by strengthening monitoring and reporting carried out by the Environmental Protection Agency.

Индикатори

Индикатори приказани у овој публикацији су рађени према Националној листи индикатора заштите животне средине (Правилник о Националној листи индикатора заштите животне средине "Службени гласник РС", број 37/11). Индикатори су сврстани према стандардној DPSIR шеми за извештавање (Driving-Pressure-State-Impact-Response), која се данас употребљава у земљама ЕУ како би се приказали покретачки фактори, Притисци, Стање, Утицај И Реакција - Одговори друштва на утицај привредних активности на промену у животној средини.

За израду ове публикације одабрани су индикатори на бази доступности и важности за оцену економских инструмената за заштиту животне средине у Републици Србији у 2016. години:

- Издаци из буџета
- Приходи од накнада и такси
- Улагања привредних сектора у заштиту животне средине
- Средства за субвенције и друге подстицајне мере
- Међународне финансијске помоћи
- Инвестиције и текући издаци

Сви наведени индикатори, у односу на DPSIR шему, припадају "Реакцијама", односно приказују одговор и мере државе и друштва.

Indicators

Indicators presented in this publication have been developed according to the National Environmental Indicators List (Rulebook on the National Environmental Indicators List, Official Gazette of RS, no. 37/11). The indicators are classified according to standard DPSIR reporting scheme (Driving-Pressure-State-Impact-Response), which is nowadays used in the EU countries so as to present Drivers, Pressures, State, Impact and Response – reactions of the society to environmental impacts of economic activities.

Indicators for the development of this publication were selected based on availability and importance for the assessment of economic instruments for environmental protection in the Republic of Serbia in 2016:

- Expenditures from the budget
- Revenues from fees and charges
- Investments from economic sectors into environmental protection
- Funds for subsidies and other incentives
- International financial support
- Investments and current costs

All the above indicators, as per DPSIR scheme, belong to „Response“, i.e. they demonstrate the response and measures of the state and society.

Издаци из буџета

Expenditures from the budget

Кључне поруке:

- Процењени издаци из буџета 2016. године износили су око 0,3% бруто домаћег производа (БДП).

Key messages:

- Estimated expenditures from the budget amounted to approximately 0.3% gross domestic product (GDP) in 2016.

Индикатор се односи на све издатке буџета Републике Србије који су извршени са функције "заштита животне средине".

This indicator pertains to expenditures from the budget of the Republic of Serbia disbursed from the "environmental protection" budgetary function.

Слика 1. Издаци из буџета

Figure 1. Expenditures from the budget

Према подацима Министарства финансија, у 2016. години расходи за заштиту животне средине, према функционалној класификацији на нивоу сектора државе (република, локални ниво власти и ванбуџетски фондови), процењени су на око 0,3% БДП, што је остало на истом нивоу као и у 2015. години (Слика 1).

Расходи буџета Републике Србије за заштиту животне средине у 2016. години износили су 3.847,23 милиона динара, односно око 0,1% БДП, док су, према процени, расходи намењени заштити животне средине на локалном нивоу власти (буџет Аутономне Покрајине Војводине и буџети општина и градова) износили око 0,2% БДП.

Извор података: Министарство финансија

According to data of the Ministry of Finance, environmental-related expenditures in 2016, functionally classified at the state level (republic, local and extra budgetary funds), were estimated at approximately 0.3% GDP, which remained at the same level as in 2015 (Figure 1).

Environmental costs from the budget of the Republic of Serbia in 2016 amounted to RSD 3,847.23 million, i.e. 0.1% GDP, while expenditures for environmental protection at local government level (Autonomous Province of Vojvodina and towns and municipalities' budgets) were estimated to be approximately 0.2% GDP.

Source of data: Ministry of Finance

Приходи од накнада и такси

Revenues from fees and charges

Кључне поруке:

- Укупни приходи буџетских фондова за животну средину на свим нивоима од накнада које се односе на заштиту животне средине у 2016. години износили су 10.883,84 милиона динара, што чини 0,26% БДП.

Key messages:

- Total revenues from budget environmental funds collected at all levels from environmental fees amounted in 2016 to RSD 10,883.84 million, or 0.26% GDP.

Накнаде су један од економских инструмената заштите животне средине, чији је циљ промовисање смањења оптерећења животне средине коришћењем принципа "загађивач плаћа" и "корисник плаћа". У складу са тим, расходи по основу штете нанесене животној средини су бар делимично укључени у трошкове производње.

Fees are one of environmental economic instruments, aim of which is to promote reduction of environmental pressures by applying the "polluter pays" and "user pays" principles. In accordance with that, expenditures based on damage caused to the environment are at least partially included in the production costs.

Слика 2. Приходи буџетских фондова за животну средину на свим нивоима, од накнада за заштиту и унапређивање животне средине
Figure 2. Revenues from budget environmental funds collected at all levels, from fees for environmental protection and improvement

У 2016. години приходи буџетских фондова за животну средину на свим нивоима (република, покрајина, локалне самоуправе) од накнада који се односе на заштиту животне средине износе 10.883,84 милиона динара (0,26% БДП), и повећани су у односу

in 2016, total revenues from budget environmental funds collected at all levels (state, province, local self-governments) from environmental protection fees amounted to RSD 10,883.84 million (0.26% of GDP), and were higher compared to 2015, when they amounted

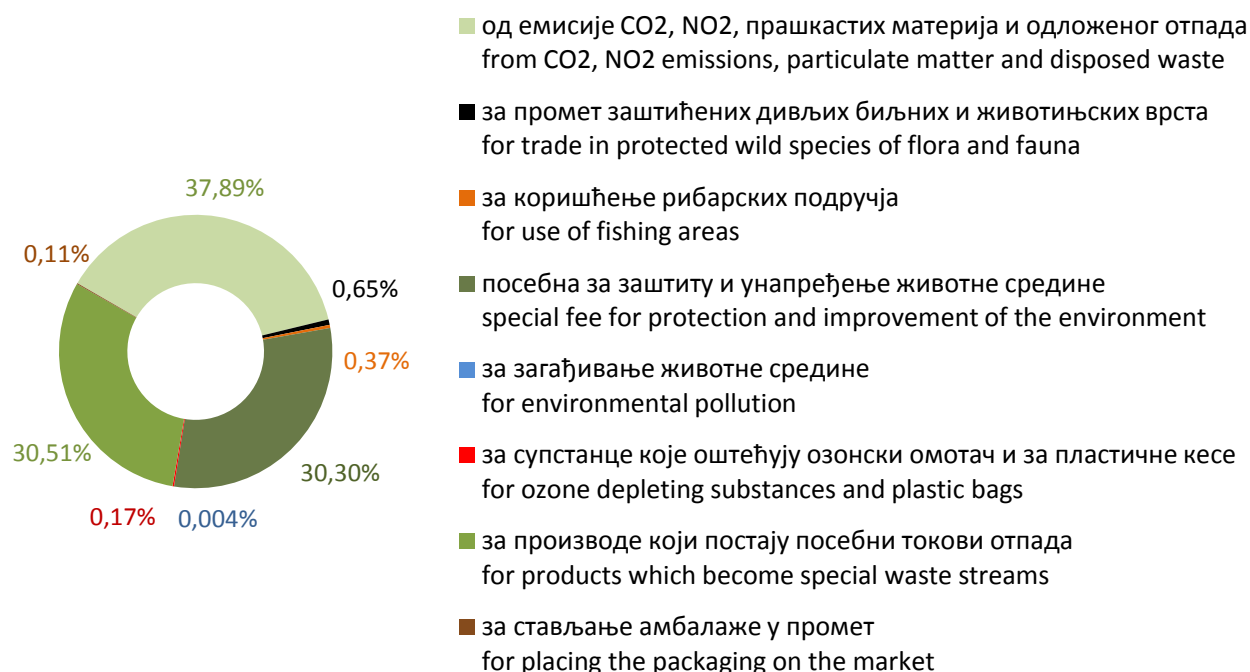

на 2015. када су износили 9.432,94 милиона динара, односно 0,23% БДП (Слика 2).

У структури прихода од накнада највећи допринос имају: накнаде од емисија SO₂, NO₂, прашкастих материја и одложеног отпада (4.123,87 милиона динара), за производе који после употребе постају посебни токови отпада (3.321,01 милиона динара) и посебна накнада за заштиту и унапређивање животне средине (3.298,06 милиона динара), што је приказано на Слици 3.

to RSD 9,432.94 million, or 0.23% of GDP (Figure 2).

structure of income collected from fees, the greatest share came from: fee for SO₂, NO₂, particulates and waste (RSD 4,123.87 million), products that become special waste streams after their use (RSD 3,321.01 million) and special fee for the protection and improvement of the environment (RSD 3,298.06 million), as presented in Figure 3.

Слика 3. Структура прихода од накнада 2016. године
Figure 3. The structure of fee income in 2016

Приходи од накнада **републичког буџета** износе 5.915,0 милиона динара. Ради се о приходима од накнада за: загађивање животне средине; за супстанце које оштећују озонски омотач и пластичне кесе; за емисије SO₂, NO₂, прашкастих материја и отпад (у износу од 60% висине накнада); и накнадама за производе који после употребе постају посебни токови отпада, и накнадама за амбалажни отпад (100% су републички приход) (Слика 4). Од ових средстава је Министарство пољопривреде и заштите животне средине финансирало рециклажну индустрију у износу од 2.072,999 милиона динара.

Revenues of the **state budget** from the collected fees amount to RSD 5,915.00 million. These are the revenues from charges for: pollution of the environment; ozone depleting substances and plastic bags; for emissions of SO₂, NO₂, particulates and waste (in the percentage of 60% of the amount of fees); and fees for products that become special waste streams after their use, and packaging waste (100% state revenue) (Figure 4). Out of these funds, the Ministry of Agriculture and Environmental Protection financed recycling industry in the amount of RSD 2,072.999 million.

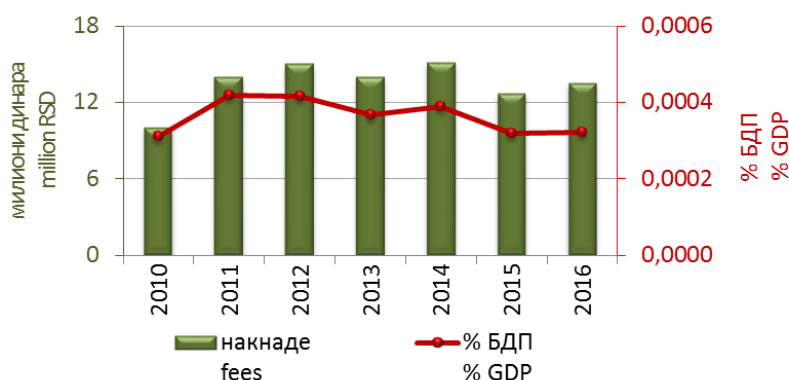

Слика 4. Приходи републичког буџета од накнада
Figure 4. Revenues of the state budgetary from collected fees

Покрајински буџетски фонд за заштиту животне средине Аутономне Покрајине Војводине од 2010. године прикупља накнаде за коришћење рибарског подручја (100% приход Фонда). Приход од накнада у 2016. износи 13,52 милиона динара (Слика 5).

The Provincial Budgetary Fund for Environmental Protection of the Autonomous Province of Vojvodina has been collecting fees since 2010 for the use of fishing areas (100% Fund's revenue), and the revenues in 2016 amounted to RSD 13.52 million (Figure 5).

Слика 5. Приходи буџетског фонда Аутономне Покрајине Војводине од накнада
Figure 5. Revenues of the budgetary fund of the AP Vojvodina from collected fees

Средства која се прикупљају у **буџетским фондovima за животну средину локалних самоуправа** су накнаде за: загађивање животне средине; за супстанце које оштећују озонски омотач и пластичне кесе; за емисије SO₂, NO₂, прашкастих материја и отпад (у износу од 40% висине накнада); и накнаде за заштиту и унапређивање животне средине (100% висине накнаде). Остварени приход у 2016. години је 4.955,24 милиона динара (Слика 6). На основу 138 Извештаја о коришћењу средстава буџетског фонда поднетог Министарству пољопривреде и заштите животне средине, утрошено је 4.782,57 милиона динара.

Funds collected in **the budgetary environmental funds of local governments** include fees for: environmental pollution; ozone depleting substances and plastic bags; SO₂, NO₂ emissions, particulates and waste (in the amount of 40% of fees); environmental protection and improvement (100% of the fee amount). The revenue amounted to RSD 4,955.24 million (Figure 6) in 2016. Based on 138 reports on the use of budget funds submitted to the Ministry of Agriculture and Environmental Protection, RSD 4,782.57 million were spent.

Слика 6. Приходи локалне самоуправе од накнада

Figure 6. Revenues of local self-government from collected fees

Републички завод за статистику такође обрачунава **порезе у области животне средине**. Овај рачун је методолошки усклађен са Уредбом (ЕУ) број 691/2011 и Евростатовим Упутством за израду рачуна пореза у области животне средине. Постоје четири врсте пореза у области животне средине (Слика 7.):

- Енергетски порези (укључујући гориво за саобраћај) обухватају порезе на енергетску производњу и енергетске производе.
- Порези у области саобраћаја (искључујући гориво за саобраћај) односе се на порезе у вези са власништвом и употребом моторних возила, као и саобраћајна средства и услуге.
- Порези на загађење обухватају порезе на емисије у ваздух и воду, менаџмент чврстог отпада, буку и сл., осим пореза на емисије CO₂, јер је обухваћен енергетским порезима.
- Порези на коришћење природних ресурса обухватају порезе на екстракцију и употребу природних ресурса.

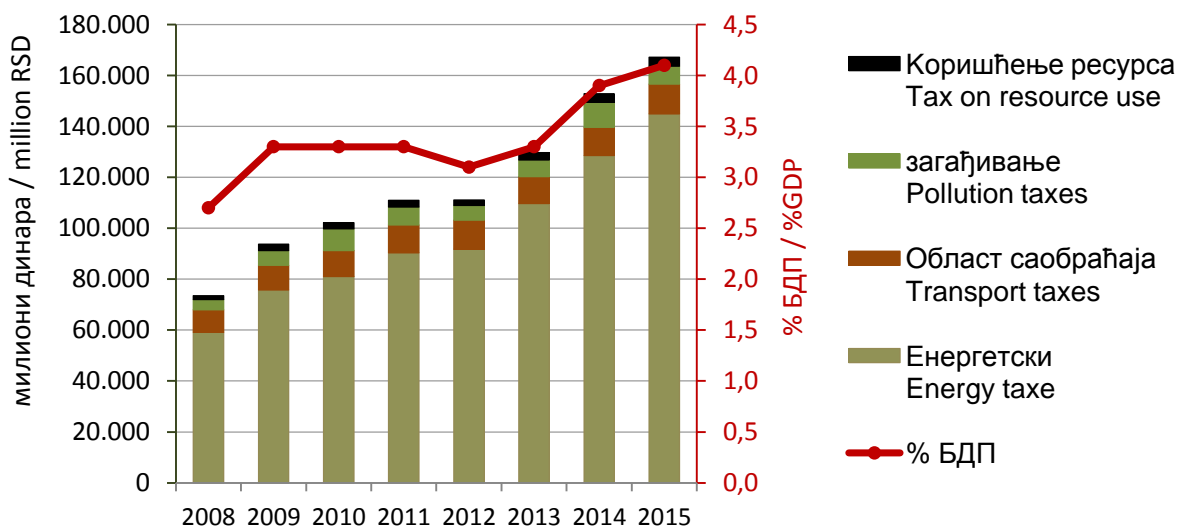
Приходи од ових пореза су приходи релевантних државних институција и организација, на различитим нивоима власти, односно *само део тих прихода је приход буџетских фондова за животну средину на свим нивоима, што је описано у предходном делу (слика 2.)*

Statistical Office of the Republic of Serbia also calculates **environmental-related taxes**. The methodology of the calculation is compliant with the Regulation (EU) No 691/2011 and Eurostat guidelines: Environmental taxes, a statistical guide. There are the four types of environmental taxes (Figure 7.):

- Energy taxes (including motor fuel) include taxes on energy production and energy commodities.
- Transport taxes (excluding motor fuel) refer mainly to taxes concerning ownership and use of motor vehicles, as well as taxes on other transport means and transport services.
- Pollution taxes cover emissions to air and to water, solid waste management and noise, etc., except for emission CO₂ tax, since it is covered by energy taxes.
- Resource-related taxes include taxes on extraction and exploitation of natural resources.

Revenues collected from these taxes include income of relevant state institutions and organisations, at different governmental levels, i.e. *only a part of those revenues is income from budget environmental funds* collected at all levels, as described in the previous section (Figure 2).

Слика 7. Приходи од пореза у области животне средине, по врстама пореза (Извор: РЗС)
Figure 7. Environmental tax revenue by tax type (Source: SORS)

Извор података: Министарство финансија, Министарство пољопривреде и заштите животне средине и Републички завод за статистику.
Source of data: Ministry of Finance, Ministry of Agriculture and Environmental Protection, and Statistical Office of the Republic of Serbia.

Улагања привредних сектора у заштиту животне средине

Investments from economic sectors into environmental protection

Кључне поруке:

- Улагања привредних сектора 2016. године износила су 10.952,76 милиона динара, односно 0,26% БДП;
- У односу на укупна средства, највећи удео има сектор Енергетике и рударства са 66,07%.

Key messages:

- Investments from economic sectors amounted to RSD 10,952.76 million in 2016, or 0.26% GDP;
- Compared to total funds, the largest share goes to Energy and Mining with 66.07%.

Индикатор приказује улагања привредних сектора у заштиту животне средине. То је један од показатеља одговора државе који указује да привредни сектори сагледавају економске користи од улагања у заштиту животне средине.

The indicator demonstrates Investments from economic sectors into the environmental protection. It is one of indicators of the state response, which points out that industrial sectors observe economic benefits from investments into the environmental protection.

Слика 8. Укупна улагања привредних сектора у заштиту животне средине

Figure 8. Total investments from economic sectors into environmental protection

Према расположивим подацима, (на основу пристиглих прилога релевантних државних институција) у 2016. години, улагања привредних сектора су била 10.952,76 милиона динара, односно 0,26% БДП, и у великом су порасту у односу на 2015. годину, када су износила 8.579,27 милиона динара (Слика 8).

Сектор Енергетике и рударства уложио је значајних 7.236,18 милиона динара, односно

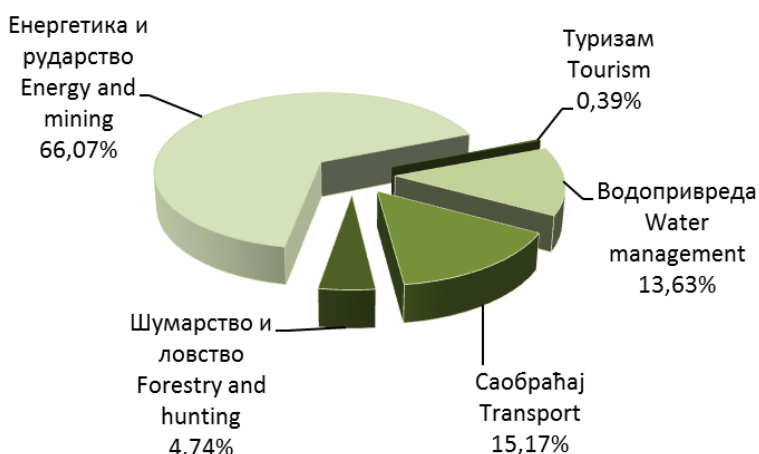
According to available data (based on the received reports from the relevant state institutions), the investments from different economic sectors amounted to RSD 10,952.76 million in 2016 (0.26% GDP), and they had recorded a considerable increase compared to 2015, when they amounted to RSD 8,579.27 million (Figure 8).

Energy and mining sector invested significant

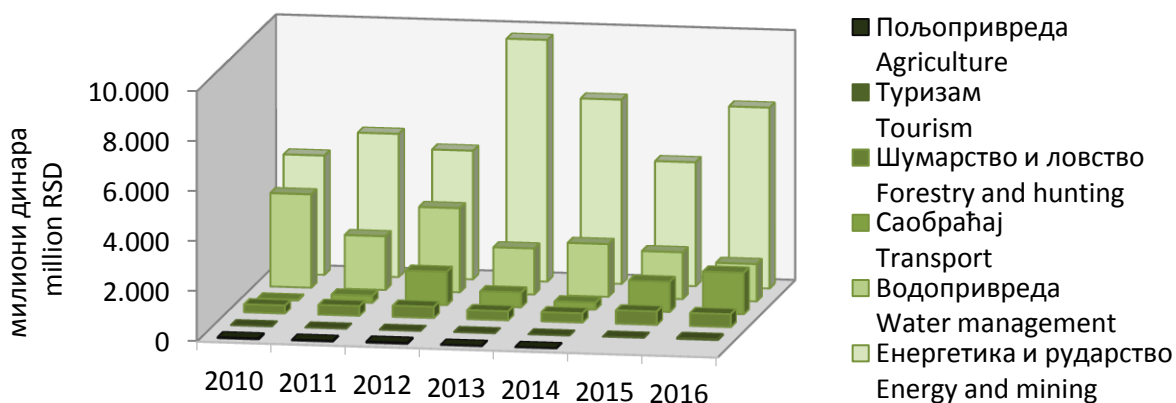

66,07% укупних средстава (Слика 9), Саобраћај 1.661,91 милион динара, Водопривреда 1.492,89 милиона динара, док су Шумарство и ловство издвојили 519,29 милиона динара, а туризам 42,50 милиона динара. На слици 10 је приказано улагање сектора привреде за период 2010-2016. године..

RSD 7,236.18 million, or 66.07% of total amount (Figure 9), transport sector RSD 1,661.91 million, water management sector RSD 1,492.89 million, while forestry and hunting accounted for RSD 519.29 million, and tourism with RSD 42.50 million. Figure 10 shows the investment from economic sectors for the period 2010-2016..

Слика 9. Структура средстава 2016. године
Figure 9. Structure of funds in 2016

Слика 10. Улагања привредних сектора у заштиту животне средине од 2010-2016. године
Figure 10. Investments from economic sectors into environmental protection in the period 2010-2016

Према расположивим подацима, могу се анализирати укупна улагања сектора, али не и структура извора тих средстава. Односно, нема потпуних података колико је инвестирано из буџета, или из сопствених прихода, односно из кредита, донација и друго.

According to available data, total investments can be analysed, but not the structure of the sources of these funds. This means that there is no complete data on how much was invested from the budget, or from own revenues, loans, donations or other sources.

Извор података: Министарство пољопривреде и заштите животне средине; Министарство

Source of data: Ministry of Agriculture and Environmental Protection, Ministry of Trade,

трговине, туризма и телекомуникација; Управа за шуме; Дирекција за воде; Министарство рударства и енергетике; Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре; Министарство привреде, Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине Аутономне Покрајине Војводине

Tourism and Telecommunication, Forest Directorate, Water Directorate, Ministry of Mining and Energy, Ministry of Construction, Transport and Infrastructure, Ministry of Economy, Provincial Secretariat for Urban Planning and Environmental Protection of the Autonomous Province of Vojvodina.

Средства за субвенције и друге подстицајне мере

Funds for subsidies and other incentives

Кључне поруке:

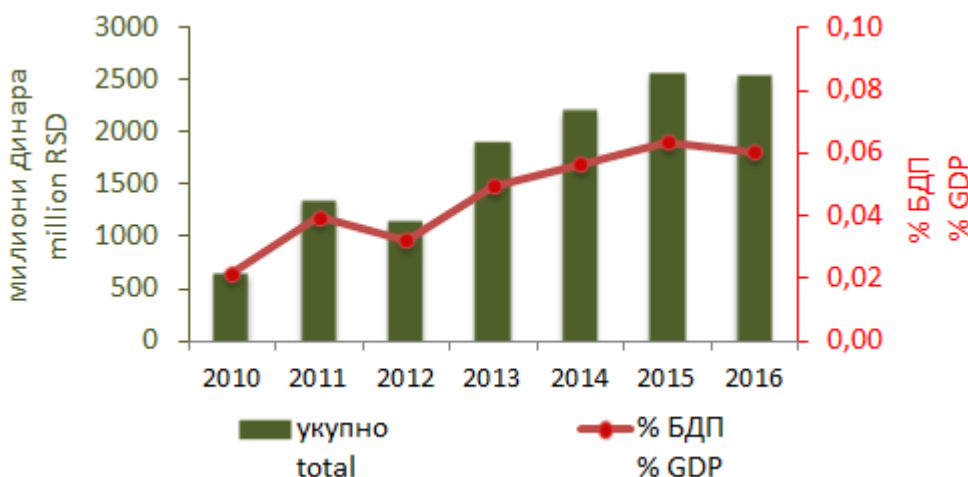
- Додељена подстицајна средства и субвенције 2016. су износила 2.515,29 милиона динара, односно (0,06% БДП);
- У структури средстава највећи удео имају субвенције за рециклажну индустрију од 82,42%.

Key messages:

- Allocated incentives and subsidies amounted to RSD 2,515.29 million in 2016, or 0.06% GDP;
- The largest share in the structure of these funds belongs to subsidies for recycling industry in the amount of 82.42%.

Индикатор прати економске подстицаје државе у области заштите животне средине. То су економски инструменти који привредним субјектима и грађанима указују да постоје и економске користи од улагања у заштиту животне средине.

The indicator follows state incentives in the area of environmental protection. These are economic instruments which indicate to companies and citizens that environmental investments generate benefits.

Слика 11. Додељена средства
Figure 11. Allocated funds

Према расположивим подацима, (на основу пристиглих прилога релевантних државних институција) у 2016. години, подстицајних средстава, субвенција и дотација за заштиту животне средине додељено је укупно 2.515,29 милиона динара, што износи 0,060% БДП, и незнатно је мање у односу на 2015. годину, када је износило 2.567,71 милиона динара (Слика 11).

Министарство пољопривреде и заштите животне средине доделило је субвенције рециклажној индустрији у износу од 2.073,00 милиона динара. Буџетски фонд за шуме и

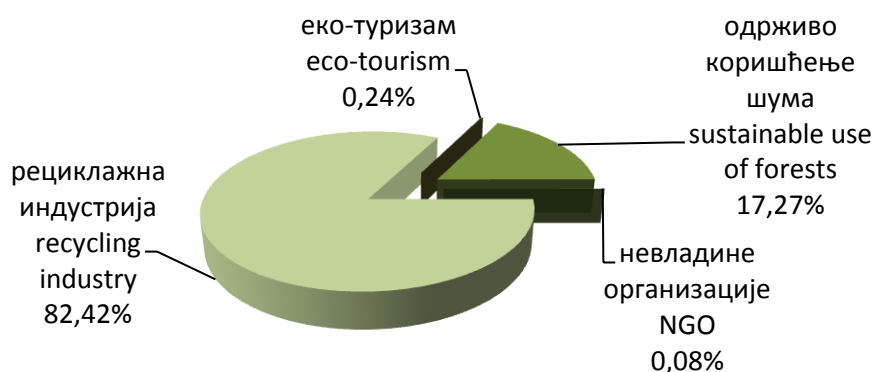
According to available data (based on the received reports from the relevant state institutions) for 2016, allocated incentives, subsidies and donations for environmental protection amounted to a total of RSD 2,515.29 million, which equals to 0.060% of GDP, and is slightly lower compared to 2015, when it amounted to RSD 2,567.71 million (Figure 11).

The Ministry of Agriculture and Environmental Protection has allocated subsidies to the recycling industry in the amount of RSD 2,073.00 million. Budgetary fund for forests subsidised sustainable forest management with

Управа за шуме субвенционисали су одрживо коришћење шума са 434,29 милиона динара. Секретаријат за заштиту животне средине Аутономне Покрајине Војводине је доделио дотације невладиним организацијама за управљање и промоцију заштите животне средине од 2,00 милиона динара и субвенције у износу од 6,00 милиона динара за еко-туризам у “Парку Палић” (Слика 12).

RSD 434.29 million. The Secretariat for Environmental Protection of the Autonomous Province of Vojvodina has awarded grants to non-governmental organisations for the management and promotion of environmental protection in the amount of RSD 2.00 million and subsidies in the amount of RSD 6.00 million for eco-tourism in “Palić Park” (Figure 12).

Слика 12. Структура средстава 2016. године
Figure 12. Structure of funds in 2016

Извор података: Министарство пољопривреде и заштите животне средине; Министарство трговине, туризма и телекомуникација; Управа за шуме; Дирекција за воде; Министарство рударства и енергетике; Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре; Министарство привреде и Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине Аутономне Покрајине Војводине

Source of data: Ministry of Agriculture and Environmental Protection, Ministry of Trade, Tourism and Telecommunication, Forest Directorate, Water Directorate, Ministry of Mining and Energy, Ministry of Construction, Transport and Infrastructure, Ministry of Economy, Provincial Secretariat for Urban Planning, Construction and Environmental Protection of the Autonomous Province of Vojvodina.

Међународне финансијске помоћи

International financial support

Кључне поруке:

- Укупне међународне финансијске помоћи за сектор Заштита животне средине и сектор Водоснабдевање и санација отпада су за 2016. годину процењене на 3.150 милиона динара (0,07% БДП), а донације су процењене на 2.669 милиона динара (0,06% БДП);
- Највећи донатор је Европска унија са 1.856 милиона динара.

Key messages:

- Total international financial support for sector of Environmental protection, and sector of Water supply and waste management in 2016 were estimated at RSD 3,150 million (0.70% GDP), and donations were estimated at RSD 2,669 million (0.06% GDP);
- The biggest donor is the European Union with RSD 1,856 million.

Индикатор приказује међународне финансијске помоћи (донације и кредити) за сектор Заштита животне средине и сектор Водоснабдевање и санација отпада.

The indicator shows international financial support (donations and loans) for sector of Environmental protection, and sector of Water supply and waste management.

Слика 13. Међународне финансијске помоћи (донације и кредити) за сектор Заштита животне средине и сектор Водоснабдевање и санација отпада

Figure 13. International financial support (donations and loans) for sector of Environmental protection, and sector of Water supply and waste management

Према проценама ИСДАКОН базе података Министарства финансија, процењене вредности укупне међународне финансијске помоћи за сектор Заштита животне средине и

According to the ISDAKON database of the Ministry of Finance, the estimated value of total international financial support to for the sector of Environmental protection, and sector

сектор Водоснабдевање и санација отпада, у 2016. години износе 3.149,88 милиона динара. Од тога су за сектор Заштите животне средине донације 2.484,75 милиона динара, а кредити 310,16 милиона динара. За сектор Водоснабдевања и санацију отпада донације износе 183,90 милиона динара, а кредити 171,07 милиона динара (Слика 13).

Изражено кроз бруто домаћи производ, вредност међународне финансијске помоћи је 0,07% БДП, а само донације износе 0,06% БДП (Слика 14). У односу на укупне међународне финансијске помоћи Републици Србији, средства за секторе Заштите животне средине и Водоснабдевање и санацију отпада у 2016. години износе 2,46% (Слика 15).

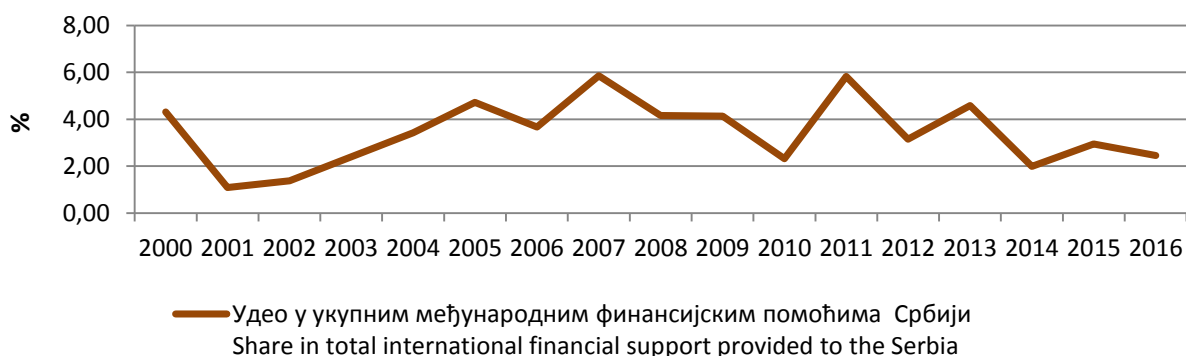
of Water supply and waste management in 2016 amount to RSD 3,149.88 million. Out of this amount, RSD 2,484.75 million was allocated to the Environmental protection sector, while loans amounted to RSD 310.16 million. For the Water supply and waste management sector, donations amounted to RSD 183.90 million, while loans reached RSD 171.07 million (Figure 13).

Expressed through gross domestic product, the value of international financial support was 0.07% GDP, and only donations amounting to 0.06% GDP (Figure 14). Compared to total international financial support to the Republic of Serbia, these funds in 2016 amounted to 2.46% (Figure 15).

Слика 14. Међународне финансијске помоћи за Заштиту животне средине и Водоснабдевање и санација отпада, изражено у % БДП

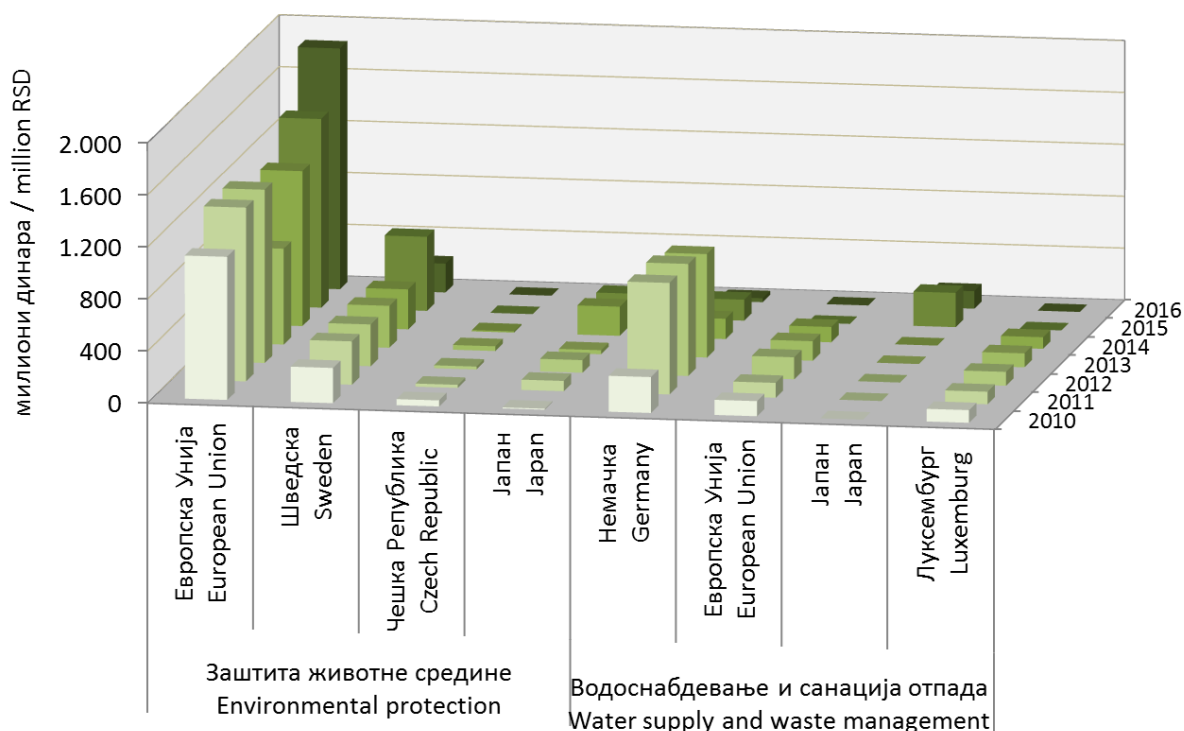
Figure 14. International financial support to sectors of Environmental protection, and Water supply and waste management expressed in % GDP

Слика 15. Међународне финансијске помоћи за Заштиту животне средине и Водоснабдевање и санацију отпада, у односу на укупне финансијске помоћи Републици Србији (у%)

Figure 15. Share of International financial support to sectors of Environmental protection, and Water supply and waste management in total international financial support to the Republic of Serbia, expressed in%

Слика 16. Највећи донатори за сектор Заштита животне средине и сектор Водоснабдевање и санација отпада

Figure 16. Biggest international donors to sector of environmental protection and sector of water supply and waste management

У 2016. години највећи донатори за сектор Заштита животне средине су Европска унија, са донацијама од 1453,91 милиона динара и Краљевина Шведска са 222,39 милиона динара, а за сектор Водоснабдевање и санација отпада Јапан са 134,80 милиона динара и Савезна Република Немачка са 30,76 милиона динара (Слика 16).

In 2016, the largest donors for sector of Environmental protection were the European Union, with donations of RSD 1,453.91 million, the Kingdom of Sweden with RSD 222.39 million, while for sectors of Water supply and waste management Japan donated RSD 134.80 million and the Federal Republic of Germany RSD 30.76 million (Figure 16).

Извор података: Министарства финансија

Source of data: Ministry of Finance

Инвестиције и текући издаци

Investments and current expenditures

Кључне поруке:

- Укупни износ средстава за инвестиције и текуће издатке у 2015. години износио је 34.825,99 милиона динара;
- Највише је инвестирано у заштиту ваздуха (7.901,587 милиона динара), управљање отпадом (1.639,213 милиона динара) и управљање отпадним водама (1.294,056 милиона динара).

Key messages:

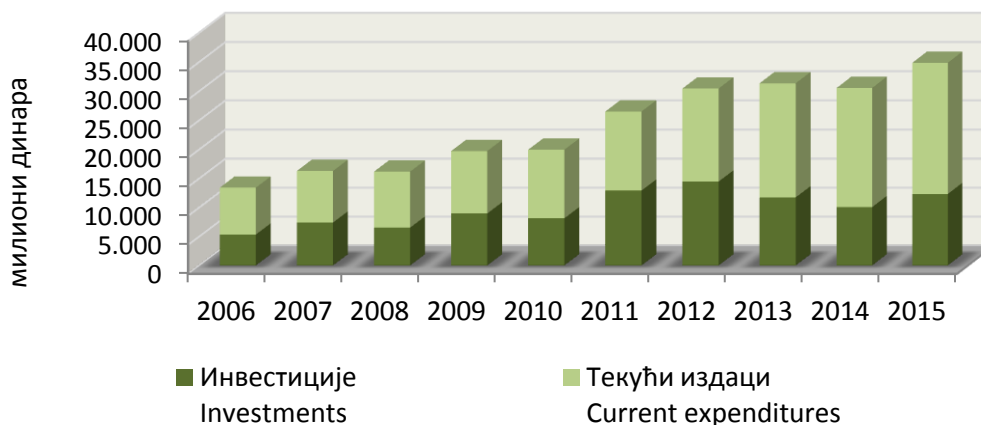
- Total amount of investment funds and current expenditures in 2015 amounted to RSD 34,825.99 million;
- The greatest investments went to air protection (RSD 7,901.587 million), waste management (RSD 1,639.213 million) and waste water management (RSD 1,294.056 million).

Инвестиције за заштиту животне средине обухватају улагања која се односе на активности заштите животне средине (методе, технологије, процесе, опрему и њихове делове и сл.), у циљу сакупљања, третмана, праћења и контроле, смањења, спречавања или уклањања загађења или било које друге деградације животне средине која произилази из пословања.

Текући издаци за заштиту животне средине обухватају трошкове радне снаге, издатке за рад и одржавање опреме за заштиту животне средине и плаћања трећим лицима за услуге за заштиту животне средине, у циљу спречавања, смањења, третмана или уклањања загађења или било које друге деградације животне средине која произилази из активности пословања.

Investments for environmental protection include all capital expenditure relating to environmental protection activities (involving methods, technologies, processes, equipment or parts thereof), where the main purpose is to collect, treat, monitor and control, reduce, prevent, or eliminate pollutants and pollution or any other degradation of the environment resulting from the operating activity of the business.

Current expenditures for environmental protection include labour costs, payments of rents, use of energy and other material goods and purchases of services, where the main purpose is to prevent, reduce, treat or eliminate pollutants and pollution or any other degradation of the environment resulting from the operating activity of the business.

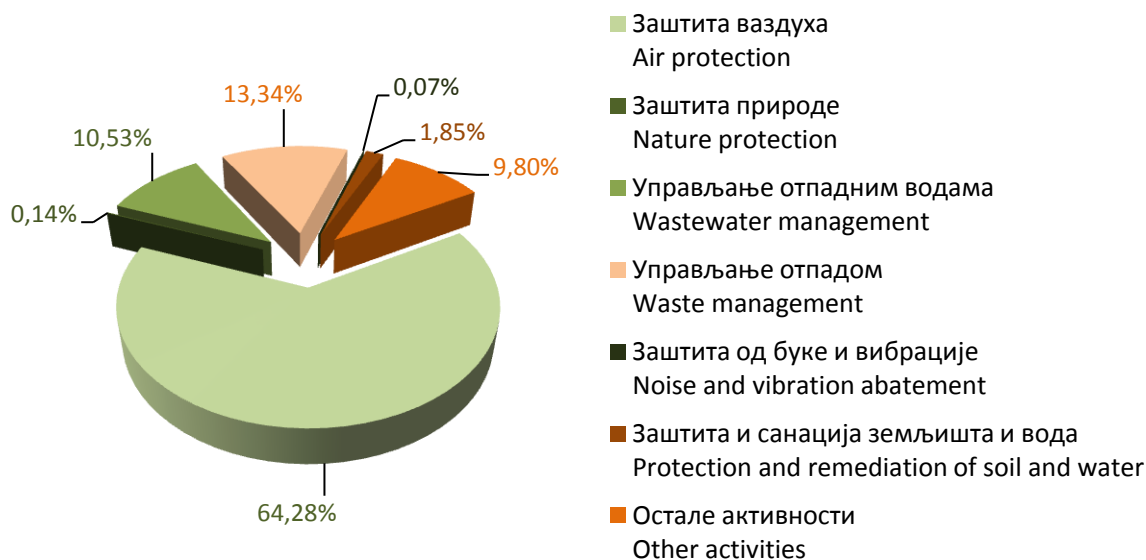

Слика 17. Инвестиције и текући издаци (2006-2015. године)
Figure 17. Investments and current expenditures (2006-2015)

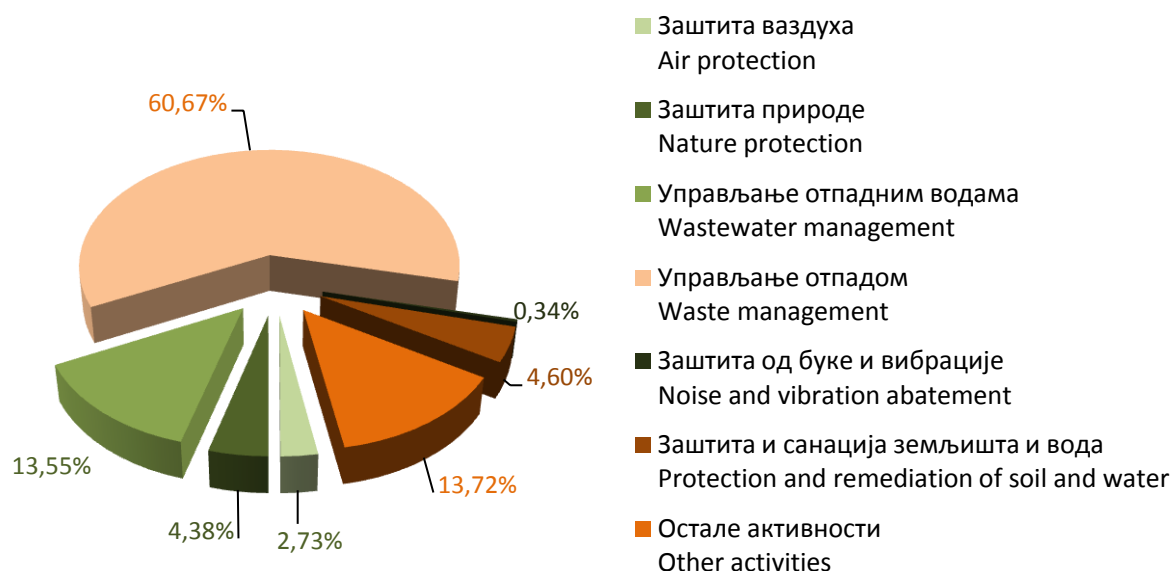

Укупни износ средстава за инвестиције и текуће издатке у 2015. години износио је 34.825,99 милиона динара. Од тога, инвестиције су износиле 12.292,33, а текући издаци 22.533,66 милиона динара (Слика 17). Инвестиције и текући издаци су повећани у односу на 2014. годину када су ова средства износила 30.509,69 милиона динара.

Total amounts of investments and current expenditures in 2015 amounted to RSD 34,825.99 million. Out of this, investments amounted to RSD 12,292.33, and current expenditures to RSD 22,533.66 million (Figure 17). Investments and current expenditures had increased compared to 2014, when these funds amounted to RSD 30,509.69 million.

Слика 18. Структура инвестиција 2015. године
Figure 18. Structure of investments in 2015

Слика 19. Структура текућих издатака 2015. године
Figure 19. Structure of current expenditures in 2015

Током 2015. године највише је инвестирано у заштиту ваздуха (7.901,587 милиона динара), управљање отпадом (1.639,213 милиона

During 2015, the majority of investments went to air protection (RSD 7,901.587 million), waste management (RSD 1,639.213 million), and waste

динара) и управљање отпадним водама (1.294,056 милиона динара). Текући издаци су били највећи за управљање отпадом (13.670,54 милиона динара), што је приказано на Сликама 18 и 19.

Према подацима Републичког завода за статистику, могу се анализирати укупне инвестиције и текући издаци, али не и структура извора тих средстава. Односно, нема података колико је инвестирано из буџета, или из сопствених прихода, односно из кредита и донација и друго.

Извор података: Републички завод за статистику

water treatment (RSD 1,294.056 million). Current expenditures were the highest for waste management (RSD 13,670.54 million), as presented in Figures 18 and 19.

According to the National Environmental Programme, investments and current expenditures for environmental protection can only be analysed in total, but the structure of funds sources cannot, as there is no data on how much was invested from the budget, or from own revenues, from loans and donations, and other sources.

Source of data: Republic Statistical Office

Закључак

Извештај о економским инструментима заштите животне средине у Републици Србији даје приказ о улагањима и економским подстицајима у овој области. На тај начин Извештај постаје важан алат за доносиоце одлука који учествују у планирању и доношењу стратешких докумената заштите животне средине у Републици Србији.

Најважније карактеристике 2016. године су:

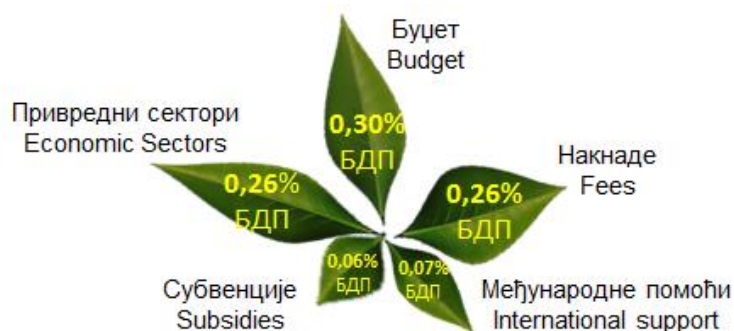
- Процењени издаци из буџета износе 0,3% бруто домаћег производа (БДП);
- Приходи од накнада буџетских фондова за животну средину су 10.884 милиона динара (0,26% БДП);
- Улагања привредних сектора, на основу расположивих података, су 10.953 милиона динара (0,26% БДП). Највеће учешће има сектор Енергетике и рударства са 66,7%;
- Укупне међународне финансијске помоћи за сектор Заштите животне средине и сектор Водоснабдевање и санацију отпада су процењене на 3.150 милиона динара (0,07% БДП), а само донације на 2.669 милиона динара (0,06% БДП); Највећи донатор је Европска унија са 1.454 милиона динара;
- Додељена подстицајна средства и субвенције, на основу расположивих података, су 2.515 милиона динара (0,06% БДП). Највећи удео имају субвенције за рециклажну индустрију од 82,42%.

Conclusion

The Report on economic instruments in the environmental protection in the Republic of Serbia provides an overview of investments and economic incentives in this area. In that way, the Report becomes an important tool for decision makers who participate in planning and adopting strategic documents in the field of environmental protection in the Republic of Serbia.

The most significant characteristics of 2016 are:

- Estimated expenditures from the budget amount to 0.3% of GDP;
- Revenues collected by environmental budget funds amounted to RSD 10,884 million (0.26% GDP);
- Investments of economic sectors, based on available data, amounted to RSD 10,952 million (0.26% GDP). The greatest share comes from the Energy and mining sector with 66.7%;
- Total international financial support to the sector of Environmental protection and sector of Water supply and waste management are estimated at RSD 3,150 million (0.07% GDP), and only donations amounted to RSD 2,669 million (0.06% GDP); the European Union is the greatest donor with RSD 1,454 million;
- Allocated incentives and subsidies, based on available data, amounted to RSD 2,515 million (0.06% GDP). The greatest share belongs to subsidies for recycling industry of 82.42%.

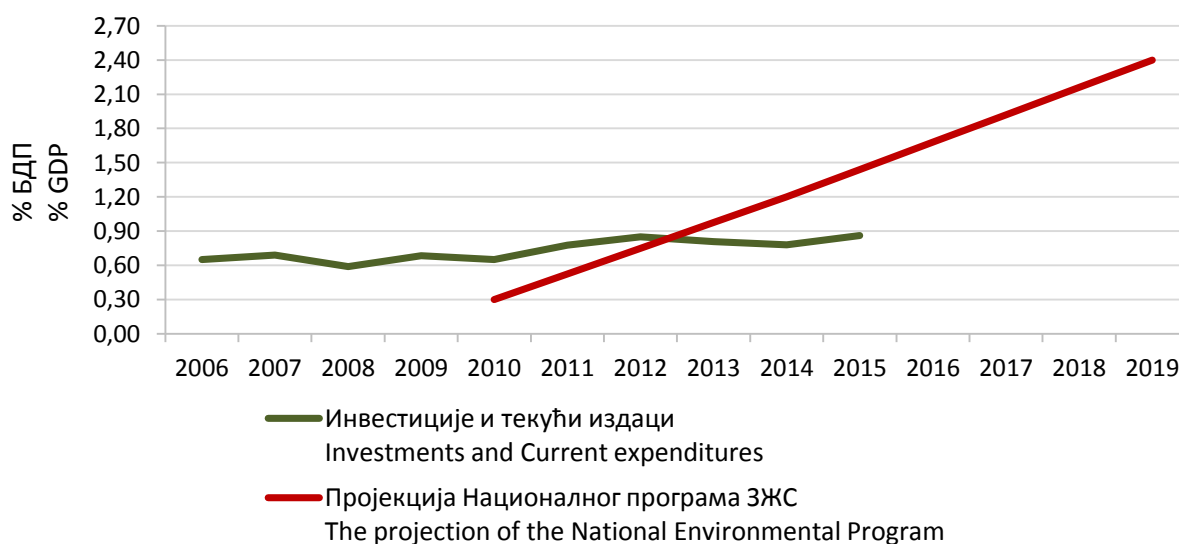
Слика 20. Економски инструменти у Републици Србији 2016. (у% БДП)

Figure 20. Economic instruments in the Republic of Serbia in 2016 (in % GDP)

Према Националном програму заштите животне средине, уз пројектовани привредни раст од 5% годишње, улагање у заштиту животне средине треба да достигне 2,4% БДП у 2019. години. Међутим, на основу података Републичког завода за статистику, укупни износ средстава за инвестиције и текуће издатке у 2015. години износио је 34.825,99 милиона динара (0,86% БДП). Највише је инвестирано у заштиту ваздуха (7.902 милиона динара), а текући издаци су били највећи за управљање отпадом (13.670,54 милиона динара), што је приказано на слици 21.

According to the National Environmental Protection Programme, under the estimated economic growth of 5% per annum, investments into the environment should amount to 2.4% GDP in 2019. However, based on data of the Republic Statistical Office, total amount of funds allocated to investments and current expenditures in 2015 reached RSD 34,825.99 million (0.86% GDP). The highest investments went to air protection (RSD 7,902 million), and current costs were greatest in waste management sector (RSD 13,670.54 million), as presented in Figure 21.

Слика 21. Пројекције улагања у заштиту животне средине према Националном програму заштите животне средине и Укупна средства инвестиција и текућих издатака за заштиту животне средине (у% БДП)

Figure 21. Estimated environmental investments according to the National Environmental Protection Programme and Total investments and current costs in the field of environmental protection (in % GDP)

Извештај о економским инструментима заштите животне средине у Републици Србији за 2016. годину садржи релевантне податке и информације утемељене на званичним подацима надлежних државних институција. Агенција ће у оквиру својих законских надлежности бити и даље отворена за сваку сарадњу, а нарочито имајући у виду да Републику Србију у процесу прикључивања ЕУ очекују сложене активности које намећу снажан тимски рад.

The Report on economic instruments in the field of environmental protection in the Republic of Serbia for 2016 contains relevant data and information based on official data collected by competent state institutions. Within its scope of competences, the Agency will remain open for cooperation, especially bearing in mind complex activities that are ahead of the Republic of Serbia in the process of EU accession, imposing the need for strong teamwork.

Republic of Serbia
Ministry of Environmental Protection
ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

Република Србија
Министарство заштите животне средине
АГЕНЦИЈА ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Agency for Environmental Protection

27a Ruze Jovanovica
11160 Belgrade

Phone: (+381) (0)11 6356770
Fax: (+381) (0)11 2861-065

E-mail: office@sepa.gov.rs

Web: www.sepa.gov.rs

Агенција за заштиту животне средине

Руже Јовановића 27а
11160 Београд

Тел: (+381) (0)11 6356770
Факс: (+381) (0)11 2861-065

E-mail: office@sepa.gov.rs

Web: www.sepa.gov.rs